

ספר השירים

דְּלִלְדִי אָמַר

עם הארות

תְּמִידָה וְאַדְרִיָּה

ותוספת משירת אבותיי

מאת: לוי סודרי

© כל הזכויות שמורות

The Book of Songs:

“Ulelevi Amar”

Levi Sudri

Graphics by Seth Aronstam

www.setharonstam.com

עיצוב עטיפה: שת ארנסתם

© כל הזכויות שמורות למחבר

רמת בית שמש תשפ"א

Ramat Beit Shemesh 2020

אודות המחבר

למד בישיבת מרכז הרב, שירת בהנדסה קרבית

הוראה: מכון מרחבים, מכללת הרצוג להכשרת מורים ב.א.ד.
בעל תואר מ.א. בלשון העברית. האוניברסיטה העברית ירושלים

חתן התנ"ך הארצי למבוגרים תשע"ו

מייסד ומנהל בית מדרש "צמח דוד" ברמת בית שמש ללימוד תנ"ך בחיבור לסוד.

אתר המכון: www.zemachdavid.com

מקליט וקריין הספריה התורנית המוקלטת: www.levisudri.com

תנ"ך וש"ס מוקלטים. ב-3 נוסחים. תפילות מוקלטות. שירים ופיוטים

ממקימי "ערוץ מאיר לילדים" www.meirkids.co.il

בעל ערוץ שיעורים ותפילות ביוטיוב

<https://www.youtube.com/user/levisudri1?app=desktop>

מורה ומחנך בבית שמש, מפעיל חוגי תנ"ך בעיר.

נייד 0506754604

אימייל: sudrilevi@gmail.com

"לאקמא שכינתא מעפרא ולעילוי שכינת עוזנו"

הקדמה

אחי ורעי חובבי השירה

עתה הפעם אודה את ה' אשר זיכני להוציא את "ספר השירים" הלזה. לפניכם שירים שכתבתי במשך השנים. מהם שירי הודיה לבורא, מהם שירי געגוע לשכינה ונבואה, מהם קשורים לענינים שונים שפוקדים את עולמנו, ועוד. רוב השירים נכתבו בסגנון שירת ימי הבינים, דוגמת שירי רבי יהודה הלוי ודומיו, מבושמים בניחוחות התנ"ך וסגנונו.

חברים יקרים

שירים רבים עוד ספונים טמונים בקרבי ויצאו ברצות ה' בעתיד. הם יכנסו לספר כל אחד בעיתו.

קריאה נעימה
לוי סודרי
רמת בית שמש
חורף תשפ"א

רשימה (חלקית) של השירים

א) וללוי אמר

ב) משפחתי

ג) ירושלים

ד) שדרות

ה) מלכות אדום

ו) חורבן ביהמ"ק

ז) שיר הקורונה

ח) זום אאוט

ט) נבואה

י) ציון שאלי

יא) בין כיפור לסוכות

יב) לכן חכו לי

יג) שכינה

משירת אבותיי

א) משירי זקני רבי אהרון אסודרי ז"ל

אמרו שירה כל קהלי

אברך שם עורי

אל גיבור נורא

אגיל ברעדה – פיוט על התורה ולומדיה

אחי אום טהורה

אתן שיר שבח

אליך אשא

ב) משירי רבי דוד חסין ז"ל

אערוך מהלל ניבי

לדוד שיר ומזמור

אוחיל יום יום אשתאה

ג) משירי "המלאך" רפאל בירדוגו ז"ל

כף הזהב

וּלְלוּ אֵמֶר¹

תְּמִידָה וְאַנְרִיךָ²

לְאִישׁ חֲסִידָךָ

יִזְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ

לְיִשְׂרָאֵל תּוֹרַתְךָ

קְטוֹרֶה בְּאַפֶּיךָ

כְּלִיל עַל מִזְבְּחֶיךָ

כִּי שָׁמְרוּ אֲמַרְתֶּךָ

וְנָצְרוּ בְּרִיתְךָ

וַיְהִי בְיָמֵי אָבִי

אֲדוֹנֵי אָבִי

¹ על פי הפסוק בספר דברים (לג, ח) "וּלְלוּ אֵמֶר תְּמִידָה וְאַנְרִיךָ לְאִישׁ חֲסִידְךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוּ בְּמִסָּה תְּרִיבָהוּ עַל מִי מְרִיבָהוּ". זה שמי מעולם, והרי הוא חותמת לי. וזכורני בימי חורפי כבן חמש שש שאבי היה מעלני לתורה ביום שמחת תורה בקריאת "וּלְלוּ אֵמֶר" כי שמי בקרבו, ועל אף שהילדים היו עולים בעליית "מעונה". היה גולל שנים או שלושה לאחור, היה מרים אותי ואנוכי הייתי קורא. חותם ילדות. כתיבת השירים היא ענין של השראה לכן יש בו ענין אמירה.

² האורים והתומים הם הקלף שהיה מונח בחושן המשפט ובו שם ה' המפורש. כשם כן הם, מאירים לישראל את הדרך, וכך קראתי לפירושים ולהארות שרשמתי על השירים בספרי זה.

רֵאָה כְּתָבִי

בְּכֹל לִבִּי

לֶחֶם פִּלְבִּי

הִילֵךְ לְהַבִּיא

לְהַפְטִיר בְּנַבִּיא

וְלֹא לְתַחֲבִיא

יְשׁוּעָה סוּדְרִי

יְהַגֵּה סִדּוּרִי

בְּכֹל תְּדָרִי

בְּפֹחַ נְאֻדָּרִי

אֶתְרוֹן זְקִינֵנוּ

יְשׁוּר שִׁירֵינוּ

יְשֻׁרָה עַמָּנוּ

וְשִׁיר שִׁירָנוּ

וְלִלּוֹי אָמַר

בְּרוּךְ שְׂאֵמַר

בְּרִיתִי שְׂמַר

אֶעֱלֶה בְּתַמָּר

משפחתי³

עַל נַחֲלָתוֹ יִכְרִיז פְּשׁוּשׁ⁴

יִרְחַשׁ בְּסֶבֶךְ יִגְשֵׁשׁ גְּשׁוּשׁ⁵

יֶאֱרֹג קִנּוּ – לֹא יִחְשׁוּשׁ

כִּד טָבַע קוֹרָא דוֹרוֹת מֵרֵאשׁ⁶

וְאִם יִחְקֹר הָאָדָם לְדַרְכּוֹ וַיִּדְרוֹשׁ

יֶעָרוּ יִכְבוֹשׁ יוֹבִישׁ מִי – רוֹשׁ⁷

גְּפָנִים הָיוּ עֲנָבֵי רוֹשׁ מֵרֵאשׁ

עַד מְהֵרָה יִהְיוּ תִירוֹשׁ

³ שיר זה נתחבר בכתב ידו, בקיץ תשנ"ח בקרית גת בבית חמי שלמה בלמס הי"ו וחמותי תמר ע"ה. השניים דאגו כמעט לכל צרכינו כדי שנוכל ללמוד וליצור ולגדל משפחה. השיר נכתב במלאת למשפחתנו שלוש שנים ואנו עם שני צאצאים. חיה וקהת. הוא פותח בציון הטריטוריאלי של הפשוש על צמרת עץ הרימון. אל תכונות הפשוש התוודעתי בבית חמי בימי פסח והאביב.

⁴ הפשוש הוא ציפור יציבה בישראל. לציפורים יש כמה וכמה הופעות וציוצים שונים. ציוץ אזהרה. ציוץ כלולות ועוד. ישנו ציוץ הכרזת הטריטוריה של הפשוש, ולזה מתכוון השיר. ניתן לשמוע את שירת הפשוש בעיקר בימי האביב.

⁵ צורת מקור משורש ג.ש.ש

⁶ ישעיה מא, ד מי פעל ועשה קורא הדורות מראש

⁷ ענבי רוש טעמם מר. לעומתם התירוש הוא מיץ ענבים מתוק. לפננו התניה: אם ינהג אדם ברך הראויה – אזי יוכל להמתיק את דרכו בעולם. מדהים שאותו שורש משמש להפכים.

גְּדַלְנוּ יַחַד שְׁתֵּים וְשְׁלוֹשׁ

הִנֵּה אֲנַחְנוּ כְּבָר בְּנֵי שְׁלוֹשׁ⁸

וְעִירְתָנוּ נְצוּר לֹא נִבּוֹשׁ לֹא נִטּוֹשׁ

לְכָבוֹד מִתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֵאשׁ⁹

⁸ על פי שירו של מתי כספי "ילדותי השנייה"
⁹ על פי התפילה ויברך דוד . המקור בתנ"ך בספר דברי הימים א, כט, יא

ירושלים

יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם

לְמָה זֶה פַּעַמִּים

לְקַתָּהּ בְּכַפְלָיִם¹⁰

אֶרֶץ וְשָׁמַיִם

יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעַל¹¹

יְרוּשָׁלַיִם סֶף רַעַל¹²

וְאִם יֵשׁ בָּנוּ מַעַל¹³

הַעֲלָה לָנוּ תַעַל¹⁴

יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם¹⁵

¹⁰ על פי ישעיה מ, ב "כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאתיה"

¹¹ המשורר נפנה לענות על השאלה לעיל, מדוע לקתה ירושלים כפליים? כיון שהיתה ירושלים של מעל כלומר מעילה. ואחז המשורר בכפל משמעות המילה "מעל", שיש במשמעו גם ירושלים של מעלה על כל מה שניתן להבין ולדמיין.

¹² זכריה יב, ב כינוי לירושלים

¹³ המילה מעל שבראש הבית היא קיצור של מעלה כלומר ירושלים של מעלה (שורש ע.ל.ה) אולם בשורה השלישית מדובר במעל מלשון מעילה (שורש מ.ע.ל). למעשה ירושלים של מעל כאן משחקת בכפל משמעות

¹⁴ תעל פירושו רפואה. על פי הפסוק רפואות תעלה אין לך (ירמיהו ל, יג) ועוד

¹⁵ עתה ידבר כיצד ישוב ה' לשכון בירושלים אחרי שסלח לחטאתיה. ואחז בסוף הבית נוסח בשתים תתחתן שהוא לשון שכינה וזיווג. כשם שלקתה ירושלים בכפליים כך שמחת הזיווג תהיה כפולה.

בְּאֶרֶץ וּבַשָּׁמַיִם

לִיפַת פְּעָמַיִם¹⁶

תִּתְחַתֵּן בְּשָׁתַיִם¹⁷

שׁוּבוּ לְבַעֲרוֹן¹⁸

כָּל סוֹס בַּתְּמַחוֹן

וְרוֹכְבוֹ בַּשִּׁגְעוֹן¹⁹

וְלֹאֲדָם מִהַ יִתְרוֹן²⁰

מִסֶּפֶד הַהַמּוֹן²¹

בְּכִי וְתַמְחוֹן

כְּמִסֶּפֶד הַדְּדַרְמוֹן

¹⁶ על פי שיר השירים ז, ב, "מה יפו בעמייך בנעלים בת נדיב"

¹⁷ על פי דברי שאול לודו בספר שמואל א, יח, כא "בשתיים תתחתן בי היום"

¹⁸ על פי זכריה ט, יב

¹⁹ על פי זכריה יב, ד "ביום ההוא אכה כל סוס בתימהון ורוכבו בשיגעון"

²⁰ על פי קהלת א, ג

²¹ הנביא מנבא לעתיד שיהיה מספד בירושלים על מנהיג ישראל שנהרג, משיח בן יוסף, (על פי זכריה יב) שלא יוכל להמשיך להנהיג עד שיבוא משיח בן דוד להחליפו. עם כל הצער יש כאן שמחה על שינוי הנהגה מהותי שבוא יבוא.

בְּבִקְעַת מְגִדוֹן²²

מִמְעוֹן קוֹדְשׁוֹ פִּי נֵעוֹר²³

אֱלֹהֵי יְהוּדָה כְּכִינֹר²⁴

עֵץ חַנִּיתוֹ כְּמִנֹּר²⁵

מִכְתּוֹ עַל כָּל יְאוֹר

יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם

בְּיוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מֵיָם

חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם²⁶

חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם

²² על פי זכריה יב, יא "ביום ההוא יגדל המספד ביושלים כמספד הדררימון בבקעת מגידון". הפסוק מכוון לאחאב מלך ישראל באופן מצומצם, אך משם שאבו חז"ל והפרשנים עד היום את ההשראה בדבר מותו של משיח בן יוסף שעסק רק בחומר. והכונה הרווחת כיום לקריסת מדינת ישראל החומרית אל תוך עולם רוחני חדש, קרי פוסט ציונות.

²³ על פי זכריה ב, יז

²⁴ על פי זכריה יב, ו

²⁵ תאור חרבו של גולית הענק על פי שמואל א, יז, ז.

²⁶ זכריה יד, ח. המשורר מפרק את צמד המילים מים חיים המופיע בפסוק ויוצר מצב תחבירי חדש, כאומר שחיים יוצאים מירושלים.

לַעֲת עֶרֶב יִהְיֶה אֹר²⁷

כָּל הַבֶּשׂ וְכָל שְׂאֹר²⁸

אֹרְרָךְ אֶאֱוֹר

אֲדִיר וְנֶאֱוֹר²⁹

יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל פַּעַם

לֹא גִשְׁמָה בְיוֹם זַעַם³⁰

מֵעֲצָמֵי זֹאת הַפַּעַם³¹

אֲמוֹתָהּ הַפַּעַם³²

²⁷ זכריה יד

²⁸ על פי ויקרא ב, יא. המשורר רומז לתיקון הרע העולמי שהוא בבחינת השאור שבעיסה, שיתוקן לעת ערב הגאולה

²⁹ אדיר ונאור הוא הבורא. המשורר פונה לבורא ומבטיח לקלל את מקללי ה. הוא משתמש באותו מטבע לשון שבו ברך ה' את אברהם

³⁰ יחזקאל כב, כד. שם מתאר כי המבול לא ירד על ארץ ישראל ובכלל זה ירושלים

³¹ כך אמר אדם הראשון כשראה לראשונה את חוה

³² כך אמר יעקוב לאחר שראה את בנו יוסף לאחר שנים של פרידה. כך לאחר שראה המשורר במו עיניו את ירושלים שבה לתחיה לאחר אלפיים שנות גלות, יכול הוא לומר אמותה הפעם.

שְׂדֵרוֹת

מְרוֹקוֹ לְשֵׁדֵרוֹת

אֲשֶׁר עַל יַד קְבוּץ דֹּרוֹת³³

פְּעָמֵי מְשִׁיחַ , עֵינַיִם בּוֹעֵרוֹת

הִנֵּה מִתְגַּשֵּׁם חֵלוֹם דֹּרוֹת

אֶכֶן נִס לְהִתְנוּסָס

עַל רֹאשׁ הַהָר וְכִנֵּס³⁴

מִתּוֹךְ הָעִיר מְכִנָּאס

נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס

אֲבָא מִכָּה עַל הַפְּדֻחַת³⁵

אֹי לָנוּ מֵעִיר הַנְּדֻחַת³⁶

³³ קיבוץ סמוך לשדרות

³⁴ על פי ישעיה "עד אם נותרתם כתורן על ראש ההר וכנס על הגבעה

³⁵ פדחת היא החלק הקדמי של הגולגולת, מצח.

³⁶ היה זה כינוי ליצני לשדרות, שהיתה בזמנו מקום מרוחק בפריפריה של ישראל הצעירה של שנות השבעים. העיר כונתה בשם "עירת פיתוח", וסבלה ממצב סוציאקונומי נמוך יחסית. דווקא להוריי היתה עבודה ואבי

טָמֵן עֵצֶל יָדוֹ בְּעֵלְחָת³⁷

אֲנֵא יְלָדֵי , תַּן לִי קֶצֶת נַחַת³⁸

נוֹסְעִים אָנוּ לְכַפֵּר מִיָּמוֹן

לוֹמְדִים תּוֹרָה בְּעַמְּאוֹן

וְנִשְׁכַּח כָּל הַשְּׂמֵמוֹן

וְכָל בְּנֵיךְ מֵלֵאִים פְּרִמּוֹן

וְכִהְיִים הַזֶּה – יְשִׁיבַת שְׂדֵרוֹת

שֶׁבֶת גְּדוּלָה כָּלֶם בְּאוֹרוֹת

כָּאֵן מִתְגַּשֵּׁם חֵלוֹם דּוֹרוֹת

וַיִּבֶן אֶת הַבַּיִת גְּבִים וְשְׂדֵרוֹת

היה בנוסף איש מלומד ותלמיד חכם שחלק גדול מזמנו הקצה ללמד אותנו תורה וחוכמה. אלא שכנראה המעבר ממעמדו במרוקו מכנאס לשדרות, היה בו כדי להעיב מעט.

³⁷ משלי יט, כד.

³⁸ אבא ציפה מאיתנו ללמוד הרבה מעבר ללימודים בבית הספר, כגון שליטה מופלגת בתפילות, בדיקדוק, בתנ"ך ובהלכה.

מלכות אדם

מִי זֶה בָּא מֵאָדָם³⁹

וְלִבְיֹשׁוֹ אָדָם⁴⁰

לְשׁוֹם הָאָרֶץ כְּסָדוֹם

וְהָאָרֶץ הַדּוֹם⁴¹

אֵשֶׁב בְּדָד וְאָדָם⁴²

בֵּת עֵינֵי לֹא תִדּוֹם⁴³

מִדְּוַע לִבְיֹשֶׁיךָ אָדָם⁴⁴

אֲשֶׁלֶיךָ נַעֲלִי עַל אָדָם⁴⁵

³⁹ ישעיהו סג, א

⁴⁰ על פי ישעיה סג, ב

⁴¹ המשורר מתאונן על כך שלא יתכן לשום הארץ לחורבן כסדום שהרי הארץ היא הדום רגליו של ה' ככתוב

בישעיה: "כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי (ישעיהו ס)

⁴² על פי איכה ג, כח

⁴³ על פי איכה ב, יח

⁴⁴ על פי ישעיה סג, ב

⁴⁵ על פי תהלים ס, י

אִם לֶךְ בָּאוּ בּוֹעֲרִים⁴⁶

וּכְדוֹרְךָ בְּגַת עוֹעֲרִים

יֵשׁ יוֹם קָרָאוּ נוֹעֲרִים⁴⁷

וּשְׁבָרָה כְּנֶבֶל יוֹעֲרִים⁴⁸

⁴⁶ בתחילת ספר עובדיה מדבר הנביא על אדום "אם בוערים באו לך". לקח המשורר פסוק זה והפכו כנגד ישראל. כלומר אם על ישראל יבואו הבוערים (ויש במשמע אנשי בערה האדומיים שבאו להחריב מקדשנו) בשורה השלישית שב וניחם את ישראל (על פי ירמיהו לא) שיש יום גאולה בו קראו נוערים (נוערי הפירות להביא ביכורים) בהר אפרים לקום לעלות לציון לרגל גאולתה. וסופה של אדום להישבר כהישבר נבל (כד גדול) של יוערי כל החרס
⁴⁷ ירמיהו לא, ה
⁴⁸ על פי ישעיהו ל, יד

הקורונה

מִסְכָּה עַל פֶּה

מְשַׁנְּנִים עַל פֶּה

בְּעֵדֶר עֵלְפָה⁴⁹

שְׁמִירַת הַפֶּה⁵⁰

מִתְפַּרְצֵת הַקּוֹרוֹנָה

הִנֵּה תִחְלָתָהּ בְּצִיּוֹנָה

גַּם קוֹרִיאָהּ וְאוֹקְרִינָהּ

אֶף חֲבֵרוֹנָהּ וְשׁוֹמְרוֹנָהּ

הַאִיִן תְּרוֹפָה לְמַגֵּפָה ?

עֲדָה⁵¹ סְחוּפָה וְחֲשׂוּפָה

שְׂדוּפָה דְחוּפָה וְהִדוּפָה

⁴⁹ עדר עלפה פירושו עדר חלש, צמא ועייף מטורח הדרך. מילה יחידאית בספר יחזקאל (לא, טו) וכל עצי השדה עליו עלפה". כלומר כל הטבע מתעלף ונחלש מחמת כוחו העולה של מלך אשור. ותאר כאן המשורר את עם ישראל המקשיב להוראות כעדר עייף שכבר לא יודע באמת מה טוב לו ובשל תמימותו מציית. אולם רמז כאן להיותכנות שכל זה תוכנית זדונית (קוספירציה) של ארגונים חזקים בעולם שעשו הכל כדי לשלוט באדם ומעשיו, כעין מצרים העתיקה רק בעזרה מודרנית. לכן יש לפקוח עין הל מגיפה מוזרה זו.

⁵⁰ למגיפה הרבה היבטים, רפואיים, כלכלי חברתי ואף מעמדי, ונראה שכולם נכונים. כל אחד רואה חלק מהאמת בפן שהוא חי ומבין אותו. כאן נוגע המשורר בהיבט הפנימי של השגחת ה' עלינו כדי שנשמור על היוצא מפינו בכל הודע ללשון הרע וכיוב.

⁵¹ כנוי לעם ישראל

מְתֵי תִהְיֶה כְּבָר פְּרוּפָה⁵²

הֵיִשׁ לְקַחַת חֲסוּנִים ?

קוֹנְסֵפִירְצִיה! טוֹעֵנִים !

וּמָה יִהְיֶה עַל הַבְּנִים ?

חוֹפְשֵׁים הֵם הַבְּנִים⁵³ !

וְהַעוֹלָם כְּמַבְלָקָה⁵⁴

שְׁנֵי גָלִים כְּבָר לְקַח⁵⁵

מַחֲפֵשׁ הוּא הַעֲדָקָה

רַק לְשִׁבּוֹר הַהֲדַבָּקָה⁵⁶

זֶה יֹאמֵר שְׁמִירַת שַׁבָּת⁵⁷

זֶה יִצְעַק עַל בֶּן וּבֵת

זֶה יֹאמֵר בְּתֵי הַכְּנֶסֶת

זֶה יֹאמֵר בְּגִלְל הַכְּנֶסֶת

⁵² לפרוץ פירושו לרכוס, לחבר בכפתור או סיכה. בלשוננו אומרים לכפתר. פרופה פירושו רכוסה, מכופתרת, כלומר קשורה ויציבה.

⁵³ כלומר הבנים שלנו בעלי בחירה חופשית איך להבין את הקורונה. אך רמז כאן רמז עבה לארגון "הבונים החופשיים" שרואה את עצמו יוצר חברה אחת עולמית, אחידה ללא דתות שונות, וכך תוכל לאחד את האנושות תחת קורת גג אחת (חלק מסמליו מצוים בשטר של דולר אמריקאני)

⁵⁴ על פי ספר נחום "בוקה ומבוקה ומבולקה" (נחום ב, יא) תיאור של "בלאגן" הולך וגובר
⁵⁵ שני גלי הקורונה יש בהם כדי להצביע על הפטרות הנחמה הנאמרות בזמן הקיץ, הגל השני, "כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאתיה"

⁵⁶ אחז המשורר לשון הפרקטית ולא לשון ספרותית כדי לדבר גם בלשון בני אדם. שבירת ההדבקה היא אחד היעדים של כל ממשלות העולם בעת הקורונה

⁵⁷ כידוע הסברים רבים נאמרו על הקורונה וכאן מפרטים אחדים מהם בלבד. בהתבוננות כוללת יש לשים לב שהקורונה איננה דומה לשינוי במזג האוויר אלא דומה היא לשינוי באקלים. כמו כן היא הפכה מאירוע רפואי לאירוע כלכלי ומשם לאירוע חברתי מעמדי, וקרוב הדבר שיהפוך אירוע הסטורי לאומי בחיי האנושות.

זֶה יֹאמֶר קְרָאוּ אֲנִי

זֶה מְכַבֵּר קוֹרְאוּ נָא⁵⁸

זֶה יִפְטֹר מֵאַרְוֹנָה⁵⁹

זֶה יִפְטֹר מֵאַרְוֹנָה⁶⁰

מִסֵּכָה נְסוּכָה

אֶת הַדַּעַת מְסִיחָה

נֶאֱסָרָה כָּל שִׁיחָה

אֱלֹהֵי מִסֵּכָה

יִשְׁטָה בְּנוֹ הַנְּגִיף

שְׁנֵית יְדוֹ יִנְיֹף⁶¹

הַדְּלָתוֹת לְהַגִּיף

וּמוֹסֵר לְהַטִּיף

⁵⁸ בתחילת המגיפה ייחסו אותה לסינים האוכלים בשר נא ללא בישול ועוד כהנה. והסמיכו זאת על פירוש רש"י לפסוק "אל תאכלו ממנו נא" – שאינו עלוי כל ערכו קראו נא בלשון ערבי" (שמות יב, ט)
⁵⁹ יפטיר – יאמר לסיוס, כמו המפטיר בנביא שמסיים את מעמד קריאת התורה. ארוונה היבוסה היה מלך של יבוס, אחד המיוחדים משבעת עמי כנען. הוא משל הר הבית טרם מלוך דוד. השוואה רצינית הועלתה בימי הקורונה על ידי מלומדים ואנשי רוח, כי יש קשר בין סיוס מגיפה לקרבן בהר הבית. שהרי ספירת העם בימי דוד גרמה למגיפה בישראל, שגרמה לדוד לעלות להר הבית ולקנות את הגורן כדי להקריב קרבן לה', כך נעצרה המגיפה (ספר שמואל פסוק אחרון) אף המשורר סבור כאן שדרישת מקום המקדש בדורנו עשויה להפסיק המגיפה. על פי תורת הגמטריא האות ק מתחלפת בא, ומכאן שהקורונה קשורה לאורונה – מקום המקדש והאור.
⁶⁰ הצעות כלכיות רבות הוצעו עקב המגפה. כאן אחז המשורר רעיון שרירותי שנאמר בלשון בדיחותא
⁶¹ רמז לגל השני, על פי ישעיה (יא יא), והיה ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו

תְּפִלוֹת בְּאֵוִיר הַפְּתוּחַ
 שְׂכָנִים מְּכַל עֵבֶר וְרוּחַ
 עוֹרְרֵתֶיךָ תַּחַת הַתְּפוּחַ
 עַד כִּי הַיּוֹם יִפּוּחַ

וְהָעִיר כְּתִמָּה
 מְסִיחָה לְפִי תִמָּה
 הַתְּהִיָּה אֲדָמָה ?
 אֲהָבָה גְרוּמָה

וְהַיָּמִים – נוֹרָאִים
 כְּזֹאת לֹא רוּאִים
 וְכֹלֶם רוּזִים⁶²
 זֶה בְּזֶה בּוֹהִים

עַל דְּבַר הַדְּבָר פֶּלֶם מְדַבְּרִים
 אֱלֹהֵי מְדַבְּרִים בְּ"אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים"
 אֱלֹהֵי לְהַדְּבִיר הַדְּבָר נְדַבְּרִים⁶³

⁶² כלומר מפחדים. על פי ישעיה פרק מד, ח) "אל תפחדו ואל תרהו הלא מאז השמעתוך והגדתי ואתם עדי היש אלוה מבלעדי ואין צור בל ידעתי:

⁶³ דְּבָר הוּא מְנַהֵג. ירמוז כאן המחבר על ההפגנות להדחת רזה"מ. ואחז בלשון נפעל, כלשון אותם בני אדם שנדברו ביחזקאל (יחזקאל לג, ל) ואתה בן אדם בני עמך הנדברים בך אצל הקירות ובפתחי הבתים"

אֱלֹהִים וְאֱלֹהִים נְדַבְּרִים בְּמִדְבָּרִים⁶⁴

רַק הַשְּׁמֵרוֹ מְדַבֵּר דְּבָרִים
 כַּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָהּ הַדְּבָרִים
 וְדַבְּרוּ עַל לֵב עִיר דְּבָרִים⁶⁵
 וְעַל דְּבִיר שְׁלִישִׁי הָיוּ דְּבָרִים

⁶⁴ תרתי משמע: יש במשמע דיבורים כמו ומדברך נזה (שיר השירים). ויש במשמע שהם נסתרים במקום מדברות. מדברים חלופה למדברות כמו רבים. נהרים נהרות. אורים אורות. חלונים חלונות. ואף נפשים נפשות.

⁶⁵ כינוי לירושלים